

A Fóti Somlyó Természetvédelmi Terület Nagygombavilága

Bugyik Imre

Természetvédelmi mérnök BSc., alapképzési szak, levelező munkarend

Növénytermesztési Tudományok Intézete

Növényteni Tanszék

Belső konzulens: dr. Papp Viktor egyetemi docens

Szakterdolgozatomban a Fóti Somlyó Természetvédelmi Terület nagygombavilágának bemutatására vállalkoztam, amely magába foglalta a nagygombák feltárását, a fajlista összeállítását, valamint a fellelt fajok természetvédelmi helyzetének értékelését és a terület természetvédelmi helyzetének meghatározását a fungisztikai adatokon keresztül.

Az erdőgazdálkodási tevékenységek átalakításával (szálalóvágás, bolygatott erdőterület csökkentése, változatos mennyiségű és minőségű holtfa, illetve öreg fa területen hagyása stb.) a szaprotróf gombák abundanciája és diverzitása növelhető, emellett kedvező feltételek alakulnak ki egyes ektomikorrhiza-képző fajok megjelenéséhez is. Az erdőrezervátumok, illetve a természetsterű erdők fajmegőrzésben betöltött szerepe vitathatatlan. Az ilyen élőhelyeken megjelenő mikrohabitatok otthonai lehetnek a speciális igényű vagy ritka gombafajoknak is. A Somlyón valódi, üzemszerű erdőgazdálkodási tevékenységről nem beszélhetünk, csupán fajcsere, az invazív fafajok eltávolítása, illetve helyükre őshonos, a tájra jellemző fajok telepítése történt meg a LIFE-16/NAT/IT/000245 LIFE4OakForests azonosítószámú projekt keretében a Duna-Ipoly Nemzeti Park és a Pilisi Parkerdő Zrt. együttműködésével.

Az öt terepi nap során összesen 78, faji szinten is azonosított nagygombafaj jelenlétét igazoltam. A fellelt és azonosított 78 faj két törzs 13 rendjének és 37 családjának képviselőit fedi le. A vizsgált időszakban védett nagygombafaj termőtestét nem sikerült megfigyelni és gyűjteni. A fellelt 14 védendő és veszélyeztetett faj számára még mindenképpen ideális termőhelyként jelenik meg a Somlyó. Bár a Somlyóhoz közvetlenül kapcsolódó tájakon az antropogén nyomás egyre nő, ennek nyomai a vizsgált területen is egyre inkább megjelennek, még mindig fellelhetők olyan kevésbé ismert, eldugott sarkai az területnek, ahol ezek a fajok – zömében – háborítatlan körülmények között tudnak megmaradni és fejlődni. Álláspontom

szerint a fajok pontos, a területre vonatkozó természetvédelmi megítéléséhez további vizsgálatok szükségesek, figyelemmel arra, hogy ezen – a rendelkezésre álló magyar irodalmi adatok alapján veszélyeztettnek és védendőnek tartott – fajok Magyarországon nem látszanak kifejezetten ritkának. (Hazai) vöröslistás besorolásuk felülvizsgálata szintén indokolt lehet.

A Fóti Somlyó TT értékes gyepterületeinek védelme szintén kiemelt fontosságú, hiszen az itt megtalálható felnyíló és nyílt homokpusztagyepek két fellelt faj termőhelyét jelentik. A legeltetés felhagyásával a terület rendkívül gyorsan cserjésedik, a szukcesszió egyértelműen az erdősülés irányába mutat, amely e két fajt eltűnéssel fenyegeti a területről. A DINPI-val kötött szerződés alapján néhány hektár területet egy vállalkozó ismét legeltet, ám az állatok száma és fajtája csak kevésbé alkalmas a cserjék hatékony eltávolítására. A DINPI így a vegetációs időn kívül önkéntesek bevonásával tisztítja meg a területet, azonban kisebb-nagyobb – szerencsére zömében őshonos fajokból /csertölggy, fehérnyár, virágos- és magas kőris, mezei- és korai juhar/ álló – ligetek, erdőfoltok már így is kialakultak, amelyek megőrzése és kezelése már mindenképpen indokolt. A felnyíló és nyílt homokpusztai gyepekben jelen vizsgálat keretében feltárt két veszélyeztetett faj mellett további, faji szinten egyelőre nem azonosított gombataxonok jelenléte is igazolható, így e területek további, mélyebb, feltáróbb jellegű fungisztikai vizsgálata mindenképpen indokolt.